

Voortgangsrapportage GGU - juni 2020

Facts & Figures

32

indicatoren over de impact van de coronacrisis op Nederlandse gemeenten op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl)

21

lopende initiatieven in Common Ground

125

gemeenten aangesloten op GGI-netwerk

217

gemeenten gebruiken klantreizen

46

klantreizen zijn opgenomen in de Kennisbank

10

gemeenten bouwen aan de chatbot Verhuizen

540

gemeentelijke deelnemers

40

sprekers

15

webinars tijdens de Week van Grip op Informatie van 11-15 mei

50

gemeenten gebruiken het ondersteuningsaanbod Inclusie

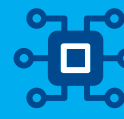
880

deelnemers aan de Common Ground community

20

teams ontwikkelen Common Ground componenten

242

gemeenten bereikbaar via IPv6

Impactanalyses op

16

dossiers

6

afgerond

Publicatie boekje 'Tussen Thorbecke en filterbubbel', een onderzoek naar de informatiepositie van raadsleden in de informatiesamenleving

Lancering Kennisbank Data & Smart Society met ruim

60

studies over data

In het kort

Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

Het doel van de GGU is om de uitvoering in alle gemeenten te versterken. Alle activiteiten in de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering zijn daarop gericht. Deze zijn gebundeld in negen prioriteiten, waar gemeenten in samenwerken. Met deze rapportage geven we inzicht in de behaalde resultaten in de GGU in de eerste helft van 2020.

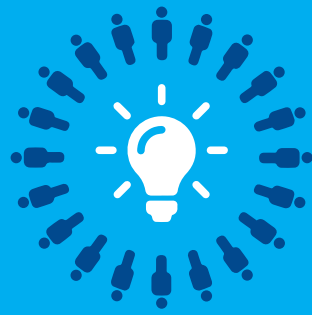
Gemeenten zien zich gesteld voor grote maatschappelijke en organisatorische opgaven. Een aantal daarvan is beter te realiseren als ze gezamenlijk optrekken. Daarom zijn gemeenten in 2018 gestart met de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU), waarvoor jaarlijks een fonds beschikbaar wordt gesteld.

Coronacrisis = geen crisis voor GGU

De coronacrisis heeft uiteraard ook haar weerslag op de activiteiten van de GGU. Gelukkig is het effect het afgelopen half jaar voornamelijk beperkt gebleven tot een verandering van aanpak in de diverse projecten. Zo werden geplande fysieke bijeenkomsten vervangen door online sessies. Het merendeel van de projecten heeft door dit soort creatieve oplossingen (nog) geen vertraging opgelopen. Soms blijkt de aangepaste werkwijze zelfs beter: het aantal deelnemers aan online sessies is bijvoorbeeld vaak hoger dan bij fysieke bijeenkomsten, waardoor meer gemeenten worden bereikt.

Ruimte creëren voor lokaal
maatwerk en autonomie

Bundelen van schaarse
kennis en expertise

Samen sterk in gesprek met Rijk,
ketenpartners en markt

Realiseren van
efficiency-voordelen

Inhoud

A Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A1 – Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening
en dienstverlening
A2 – Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie

Pagina 5 t/m 9

B Continuïteit en betrouwbaarheid

B1 – Informatieveiligheid en gegevensbescherming
B2 – Realisatie en beheer
B3 – Gezamenlijke inkoop

Pagina 10 t/m 13

D Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

D1 – Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-
ondersteuning

Pagina 19 en 20

C Transformatie in domeinen

C1 – Fysiek domein
C2 – Sociaal domein
C3 – Lokaal bestuur

Pagina 14 t/m 18

A1

Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening

Gemeenten willen meer flexibiliteit in hun informatievoorziening en dienstverlening, zodat ze sneller kunnen inspelen op maatschappelijke vraagstukken. Ze willen een moderne, toekomstbestendige en veilige digitale dienstverlening, die mensgericht, regelarm, duidelijk, snel en zeker is. In de GGU wordt gewerkt aan een gezamenlijke basis in de informatievoorziening die aan deze eisen voldoet.

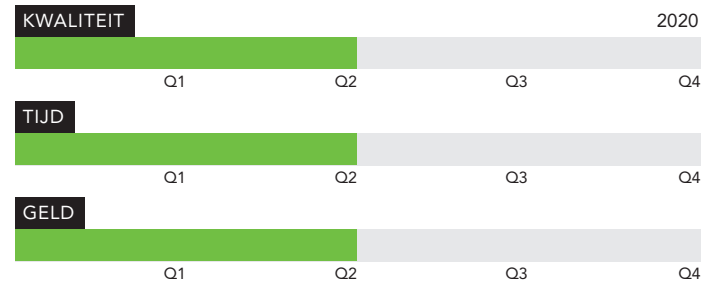
Wat levert het gemeenten op:

- Flexibiliteit voor innovatie: processen en diensten sneller aanpassen aan wensen en vraagstukken in de maatschappij
- Verhoging van digitale weerbaarheid doordat gemeenten een veilige infrastructuur gebruiken
- Makkelijker samenwerken met ketenpartners
- Landelijke voorzieningen die een directe bijdrage leveren aan de uitvoering van gemeentelijke taken
- Een markt met een aanbod dat past bij de behoeften van gemeenten
- Meer grip op en minder afhankelijkheid van leveranciers.
- Kostenbesparing

Gemeentelijke basisprocessen

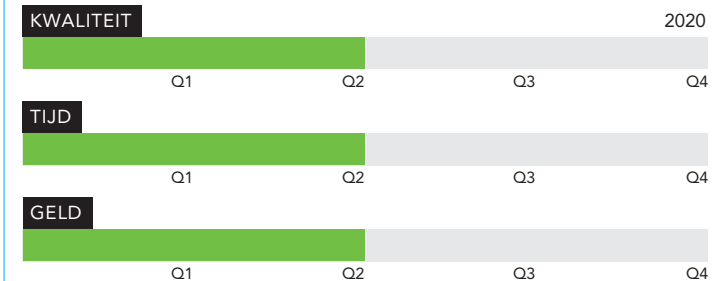
Op basis van de ervaringen met het vormen van een gestandaardiseerd basisproces voor het modelmatig waarderen van woningen, is in 2019 een nieuwe werkwijze vastgesteld voor het ontwikkelen van modulaire processtandaarden. Deze werkwijze wordt nu gehanteerd voor het ontwikkelen van verschillende gemeentelijke basisprocessen.

De nieuwe werkwijze wordt door een aantal gemeenten succesvol toegepast op het proces verhuizen. Binnen de GGU wordt een aantal initiatieven op het vlak van gemeentelijke basisprocessen ondersteund, zoals het Gemeentelijk Basisproces Belastingen. Voorstel is ook om GBI (Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen) onder te brengen in de GGU.

Common Ground

Gemeenten hebben behoefte aan een informatielandschap dat hen in staat stelt om snel en betaalbaar te innoveren. Daarom werken zij samen met diverse publieke en private partijen aan de realisatie van een informatiekundige visie die een goed beschikbare, toegankelijke en veilige gemeentelijke informatievoorziening oplevert: de Common Ground.

Het VNG Bestuur heeft ingestemd met de meerjarige transitiestrategie Common Ground. De beweging Common Ground is gegroeid tot bijna 900 leden, 20 teams zijn bezig met het ontwikkelen van Common Ground-componenten en er is een catalogus van componenten gepubliceerd, met herbruikbare software van 13 volledige producten en 52 componenten. De eerste componenten zijn nu ook daadwerkelijk ingezet door gemeenten voor het verbeteren van de dienstverlening aan inwoners.

De uitdaging is dat meer gemeenten de beschikbare producten in productie gaan nemen. En dat ketenpartners en marktpartijen actief betrokken raken bij de beweging Common Ground. Er zijn nog zes maanden te gaan om de doelen zoals verwoord in de meerjarige transitiestrategie voor 2020 te behalen. Na een periode van afstemming en bezinning vraagt dat de komende periode om focus op realisatie.

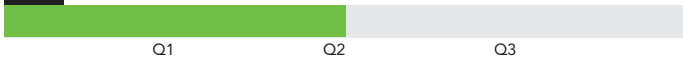
Dienstverlening

Gemeenten willen hun dienstverlening aan inwoners en ondernemers vereenvoudigen, in een samenleving die steeds complexer wordt. Ze hebben behoefte aan doorbraken op het terrein van betere dienstverlening en aan meer gebruiksgemak voor inwoners. Daarvoor worden verschillende tools ontwikkeld.

KWALITEIT

TIJD

GELD

Het prototype van de chatbot Verhuizen en reisdocumenten is gereed. Deze chatbot is mede ontwikkeld door tien gemeenten en werkt volgens de principes van Common Ground. Gemeenten gaan door met het verbeteren van hun dienstverlening door het toepassen van klantreizen, de kennisbank bevat inmiddels 50 klantreizen, 7 publicaties en 4 video's, die alle gemeenten kunnen gebruiken. Inclusieve dienstverlening staat volop in de belangstelling bij gemeenten, zeker tijdens de coronaperiode: 50 gemeenten gebruiken het ondersteuningsaanbod om hun dienstverlening inclusiever te maken en 13 innovatieve concepten voor een betere inclusieve dienstverlening zijn beschikbaar gemaakt via een publicatie en een demo.

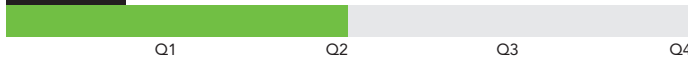

Veel activiteiten die vallen onder dienstverlening zijn afhankelijk van subsidies. Het proces van aanvraag tot daadwerkelijke toekenning kost veel tijd, waardoor een aantal activiteiten vertraging heeft opgelopen. Het zou goed zijn om dit proces VNG-breed meer te stroomlijnen en te standaardiseren. Voor de verdere ontwikkeling van de chatbot is op dit moment van schrijven nog steeds niet duidelijk of een eerder toegezegde subsidie daadwerkelijk beschikbaar zal komen.

Digitale identiteit

Gemeenten wensen een moderne, toekomstbestendige en veilige digitale dienstverlening. Gebruik van betrouwbare identificatie-middelen op het internet is een randvoorwaarde voor online dienstverlening. Op dit moment wordt door het ministerie van Binnenlandse Zaken gewerkt aan de Wet digitale overheid, waarin de toelating van digitale identificatiemiddelen geregeld wordt. Gemeenten beproeven vooruitlopend daarop verschillende vormen van digitale identiteit, zodat de leerpunten meegegeven kunnen worden bij het maken van de wet en een nieuwe digitale identiteit.

KWALITEIT

TIJD

GELD

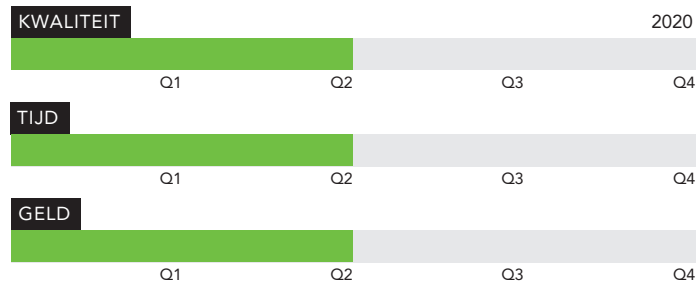
Gemeenten beproeven een aantal toepassingen van digitale identiteit. Twee proeven zijn inmiddels afgerond. De eerste beproeving van de eerste fase van vID (in samenwerking met RvIG) met de gemeente Utrecht en Eindhoven is binnen het GDI-team afgerond. Ten tweede is de beproeving met IRMA in de gemeenten Amsterdam en Haarlem afgerond. Dit in samenwerking met de gemeenten Almere en Leiden. Er is een levendige community van gemeenten waarin de deelnemende gemeenten ervaringen uitwisselen. Bij het landelijk overleg over digitale identiteit zijn inmiddels 13 gemeenten aangesloten.

Door politieke betrokkenheid en interventies binnen BZK zijn de beproevingen van It's-Me en nID in de verdrukking gekomen. Tijdens het zomerreces zal met het ministerie worden gesproken over uitvoering van de beproevingen in het resterende deel van 2020. Ten behoeve van duiding van de resultaten van de experimenten is door VNG Realisatie gewerkt aan een technisch kader. Dit kader valt buiten het bestek van de opdracht maar is nodig om lering te kunnen trekken uit deze fase. Het opgestelde technische kader wordt door het overgrote deel van het landelijk overleg van de beproevingen gedragen, deelnemende gemeenten vragen om publicatie om het geleerde te delen. In het kader van transparantie is het wenselijk dit binnen de context van de experimenten te communiceren en de resultaten te delen met het ministerie.

Architectuur en standaarden

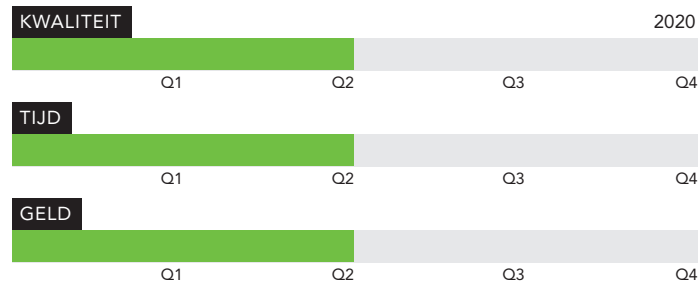
Gemeenten hebben behoefte aan een modern gegevenslandschap (informatie-architectuur) dat op een verantwoorde en consistente wijze door leveranciers wordt ondersteund. Dat is een majeure opgave, die veel vraagt van gemeenten, leveranciers en diverse partners in de digitale overheid. Naast deze vernieuwing wordt de huidige referentie-architectuur, inclusief standaarden en voorzieningen, nog 5 tot 10 jaar onderhouden.

Er is een nieuw forum over GIBIT, waar gemeenten elkaar ondersteunen bij het gebruik van deze gezamenlijke inkoopvoorwaarden voor IT. De implementatieaanpak voor de API Zaakgericht werken is gereed. En het programma van eisen voor de aanbesteding van een nieuw gegevenslandschap is gereed. Deze vernieuwing van het gegevenslandschap is essentieel voor de nieuwe manier van werken die gemeenten willen met Common Ground.

Gemeenschappelijke Gemeentelijke Infrastructuur (GGI)

Gemeenten hebben behoefte aan een controleerbare, veilige, snelle en betrouwbare cloud-infrastructuur voor grootschalig en intensief gebruik. GGI-Netwerk en GGI-Veilig leveren deze infrastructuur en bijbehorende voorzieningen. Gemeenten kunnen gebruikmaken van de contracten die in dit kader met leveranciers zijn gesloten. Dankzij de gezamenlijke aanbesteding voor GGI kan dit tegen lagere kosten en met een betere functionaliteit dan voorzieningen die gemeenten afzonderlijk organiseren.

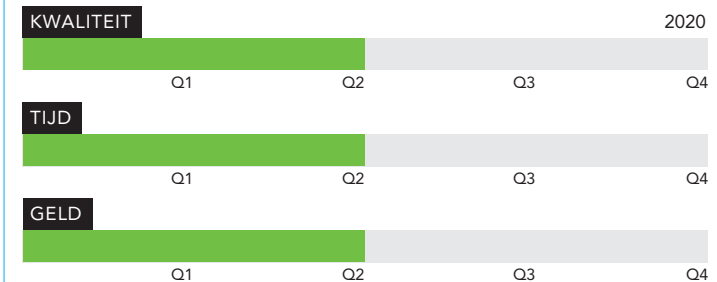
De landelijke uitrol van GGI-Netwerk verloopt goed: 138 organisaties zijn inmiddels aangesloten, waarvan 125 gemeenten. 80 Landelijke gegevensbronnen, zoals basisregistraties, zijn bereikbaar via GGI-Netwerk. Onder de mantelovereenkomst van GGI-Veilig zijn 20 opdrachten verstrekt.

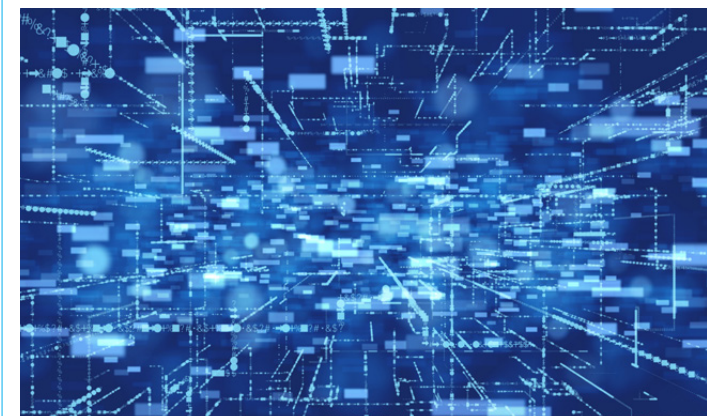
De ontsluiting naar GGI-Netwerk van de laatste landelijke gegevensbronnen, zoals MijnPGB, verloopt moeizaam. De kwaliteit van de dienstverlening op perceel 1 van GGI-Veilig (monitoring en detectie) is nog niet op het gewenste niveau, hier wordt met de leverancier aan gewerkt.

Doorontwikkeling BRP

Gemeenten kunnen hun werk pas doen als brongegevens actueel en betrouwbaar zijn. Gemeenten willen in het kader van een decentrale aanpak van de vernieuwing BRP (basisregistratie personen) een experiment uitvoeren, gebruikmakend van de beschikbare informatie (waaronder softwarecode) van het programma Operatie BRP. Dit jaar wordt de (on)haalbaarheid van de verschillende (technische) oplossingen voor een nieuwe BRP onderzocht.

De eerste stappen zijn gezet: de stakeholderanalyse is uitgevoerd en de eerste bijeenkomst van de stuurgroep heeft plaatsgevonden. Ook is bekend welke samenstelling het team moet krijgen dat hiermee aan de slag gaat.

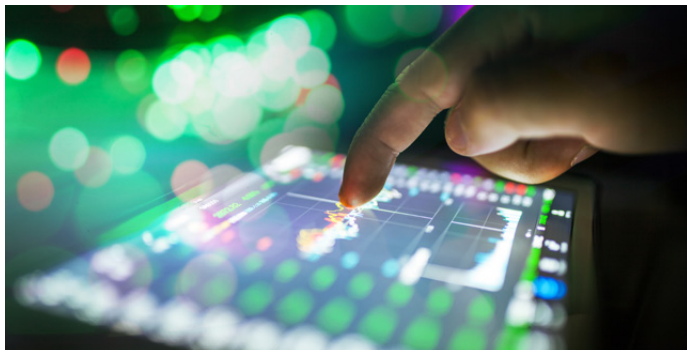
A2

Datagedreven samenleving en sturingsinformatie

In de informatiesamenleving is steeds meer data en datatechnologie beschikbaar. Dat biedt mogelijkheden bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Tegelijkertijd stellen de toename van data en nieuwe toepassingen de overheid, en dus ook gemeenten, voor vragen over risico's. Daarnaast zullen gemeenten zelf transparanter moeten worden over hun data. Nieuwe wetgeving, zoals het wetsvoorstel Wet open overheid, dwingt actieve openbaarmaking af. Deze uiteenlopende aspecten van de datagedreven samenleving en sturingsinformatie pakken gemeenten collectief op binnen de GGU.

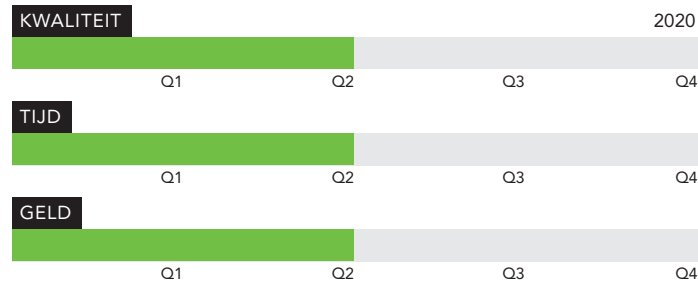
Wat levert het gemeenten op:

- Voldoen aan wettelijke verplichtingen rond openbaarheid van informatie
- Informatiehuishouding op orde
- Goed werkende platforms voor ontsluiting van data, toegespitst op de behoefte van gemeenten
- Het ondersteunen van besluitvorming door slimme inzet van data en data science
- Handelingsperspectief en eenduidige afspraken hoe om te gaan met diverse ontwikkelingen in de datagedreven samenleving, zoals het gebruik van algoritmes

Data-inzichten en toepassingen voor maatschappelijke vraagstukken

Gemeenten hebben instrumenten nodig waarmee ze zelf aan de slag gaan met datagestuurde inzichten, om zo een antwoord te vinden op actuele maatschappelijke vraagstukken. In navolging van beproefde instrumenten zoals Waarstaatjegemeente en daarbinnen de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD), worden nieuwe dashboards ontwikkeld om te gebruiken bij het opstellen van beleid. Ook datatoepassingen van gemeenten, zoals het door de gemeente Den Haag ontwikkelde Wmo Voorspelmodel, worden landelijk beschikbaar gemaakt. En er worden landelijke datadeals gesloten, zodat meer data landelijk beschikbaar komen voor alle gemeenten.

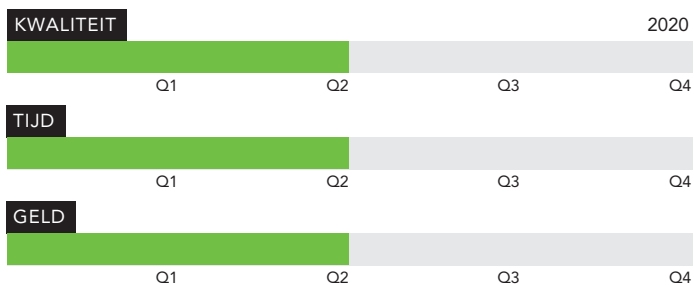
Er is veel belangstelling voor het in april gelanceerde dashboard over de impact van de coronacrisis op gemeenten op Waarstaatjegemeente. Dit dashboard werkt met zeer actuele data uit deels nieuwe bronnen. Het geeft niet alleen een beeld van de verspreiding van covid-19, maar ook van het effect van de crisis op andere gebieden, zoals economie, werkgelegenheid, sociaal domein en openbare orde en veiligheid. Een nieuwe datavoorziening helpt gemeenten bij het vaststellen van de Transitievisie Warmte. Deze helpt gemeenten niet alleen door het bieden van alle data die zij nodig hebben voor het vormgeven van deze visie, ook werkt het volledig volgens de principes van Common Ground. Het door de gemeente Den Haag ontwikkelde WMO Voorspelmodel wordt in de GGU doorontwikkeld voor gebruik door alle gemeenten. Ook wordt data science ingezet om gemeenten inzicht te geven in hoe een jongere zich beweegt door het jeugdzorgsysteem, wat laat zien hoe effectief een behandeling is.

Data science, onder meer de inzet van datavoorzieningen waarmee gemeenten hun beleid verbeteren, biedt gemeenten veel mogelijkheden. Om die optimaal in te zetten, is een strategische agenda nodig met de domeinen en vraagstukken waar gemeenten het meeste behoefte aan ondersteuning hebben. Het is wenselijk dat zo'n agenda samen met gemeenten wordt gemaakt.

Grip op informatie

Gemeenten moeten gaan voldoen aan diverse wettelijke verplichtingen rondom het openbaarmaken van data. Het wetsvoorstel Wet open overheid (Woo), de geactualiseerde Wet hergebruik overheidsinformatie (Who) en de nieuwe Archiefwet hebben elk hun eigen eisen waarvoor gemeenten diverse maatregelen moeten nemen. In meer algemene zin werken gemeenten aan het op orde krijgen en houden van hun (digitale) informatiehuishouding. Ze worden daarbij vanuit de GGU ondersteund.

Diverse deelprojecten en proeftuinen zijn gebundeld onder het project Grip op Informatie. In totaal doen daar nu 70 gemeenten aan mee, onder meer in een actief kennisnetwerk.

Van 11 tot en met 15 mei organiseerde VNG Realisatie de Week van Grip op Informatie. De 15 digitale bijeenkomsten en workshops trokken 540 deelnemers.

B1

Informatieveiligheid en gegevensbescherming

Op alle beleidsterreinen wisselen gemeenten informatie uit. Binnen de eigen organisatie, maar ook daarbuiten. De beveiliging hiervan moet adequaat georganiseerd zijn. Gemeenten willen uiteraard zorgvuldig omgaan met de (persoons)gegevens die inwoners hen toevertrouwen. Door samen te werken in informatieveiligheid en privacy bundelen we schaarse kennis en expertise.

Wat levert het gemeenten op:

- Verhoogde digitale weerbaarheid
- Informatie is beschikbaar, actueel en betrouwbaar voor de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering
- Een veilige informatie-uitwisseling met ketenpartners
- Vertrouwen van inwoners en bedrijven in de gemeente, omdat hun gegevens goed worden beschermd
- Dankzij ENSIA integraal toezicht, meer aandacht voor informatieveiligheid en een gestroomlijnder proces van verantwoording richting de gemeenteraad en toezichthouders

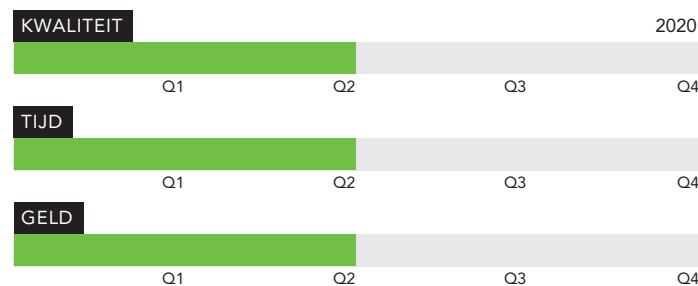

Digitale veiligheid

De focus ligt dit jaar op het versterken van de weerbaarheid van gemeenten tegen digitale dreigingen. Gemeenten worden hierbij ondersteund door de Informatiebeveiligingsdienst (IBD). Het borgen van de bescherming van (persoons)gegevens en zorgdragen voor een zorgvuldige en transparante omgang met data en informatie, hoort daarbij.

De IBD heeft gemeenten het afgelopen half jaar ondersteund bij de invoering van massaal thuiswerken en de veilige en verantwoorde implementatie van videovergadertools. De IBD heeft een praktisch hanteerbare richtlijn opgesteld die gemeenten kunnen gebruiken bij de afweging en keuze van de beschikbare tools.

De IBD is namens gemeenten als adviseur betrokken bij veel projecten van de VNG en inmiddels ook bij projecten van Rijk en ketenpartners.

Gemeenten zijn zich door de crisis rond Citrix nog bewuster van het belang van informatieveiligheid. De Agenda Digitale Veiligheid is vastgesteld, waardoor er onder meer een verbinding wordt gelegd tussen digitale veiligheid en het domein van openbare orde en veiligheid. De informatiepositie van gemeenten is verbeterd doordat de IBD nog intensiever informatie uitwisselt met het Nationaal Cyber Security Centrum en doordat steeds meer gemeenten gebruikmaken van monitoring en detectie van GGI-Veilig. Op het gebied van gegevensbescherming wordt de standaard verwerkersovereenkomst goed gebruikt en loopt de verantwoording over informatiebeveiliging richting gemeenteraad en toezichthouders door gemeenten dankzij ENSIA, goed.

Voor ENSIA is behoefte aan een doorontwikkeling op de tool voor het afleggen van verantwoording. Een aanbesteding voor vernieuwing hiervan is gestart.

B1 Realisatie en beheer

Het is voor gemeenten van cruciaal belang dat de continuïteit van de voorzieningen waar zij gebruik van maken, gewaarborgd is. Dat geldt in het bijzonder voor resultaten van samen organiseren waarvan vele of alle gemeenten meerjarig gebruikmaken. Dit maakt goed (contract) beheer noodzakelijk. Gezamenlijke realisatie en beheer ontzorgt gemeenten.

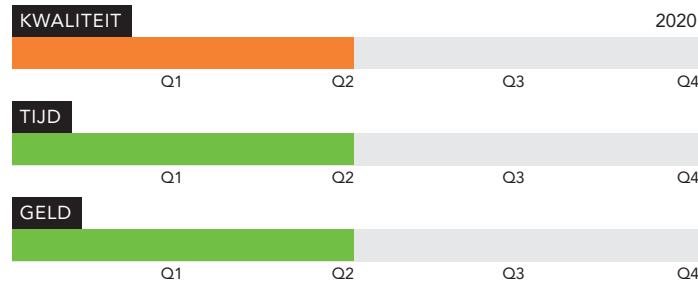
Wat levert het gemeenten op:

- Continuïteit van collectief ontwikkelde voorzieningen, zodat gedane investeringen blijven geborgd
- Doorontwikkeling van deze voorzieningen, zodat deze blijven voldoen aan de vraag van gemeenten
- Schaalvoordelen door gezamenlijke uitvoering: schaarse expertise wordt benut en kosten worden gereduceerd.
- Een sterke positie in de markt
- Beheer en doorontwikkeling in samenhang, zodat de resultaten van samen organiseren actueel en beschikbaar zijn en blijven

Servicecentrum Gemeenten

Het Servicecentrum Gemeenten (SCG) houdt zich bezig met regie op beheer. Het continueert bestaand beheer, neemt nieuwe diensten in beheer en doet intakes op diensten die voor beheer in aanmerking komen. Het onderhoudt contacten met leveranciers en ondersteunt gemeenten bij het gebruiken van collectief ingekochte diensten.

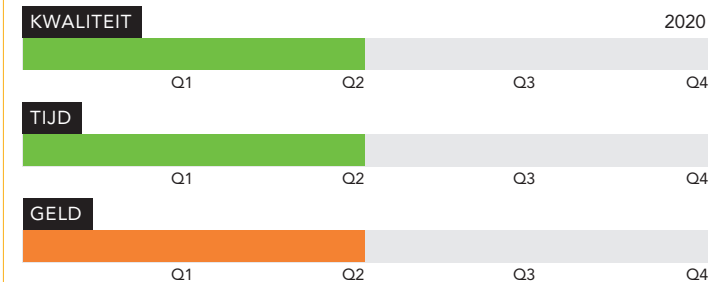
Het SCG beheert inmiddels voor gemeenten contracten met een geschatte gezamenlijke contractwaarde van ruim 500 miljoen euro. Het SCG voert vrijwel in alle gevallen de regie over het beheer, het beheer zelf wordt uitbesteed. Met de dienst 14+netnummer bedient het alle gemeenten en 90% van alle gemeenten ondersteunt het op contracten voor onder meer Gemeentelijke Telecommunicatie (GT), GT Connect, GGI-Netwerk en GGI-Veilig.

De kwaliteit stond het afgelopen half jaar op een aantal contracten op oranje, wegens haperende dienstverlening. Er wordt hard aan gewerkt om de kwaliteit weer op 'groen' te krijgen. Qua budget zijn er uitdagingen omdat de StembureauApp in beheer is genomen, terwijl dit niet was begroot. Dit wordt opgelost door budget dat eerder niet is uitgegeven, hiervoor in te zetten.

GDI

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) is het overheidsbrede stelsel van registraties, voorzieningen en standaarden. Vanuit de GGU wordt gestuurd op doorontwikkeling van de onderdelen van de GDI, zodanig dat deze (blijven) aansluiten op de gemeentelijke behoefte. Dit jaar werken we onder meer aan een samenhangende Objectenregistratie (voor de BAG, BGT en WOZ) en de uitwerking van de Basisvoorziening Beeldmateriaal (luchtfoto's). Ook zijn we betrokken bij de proeven rondom digitale identiteit.

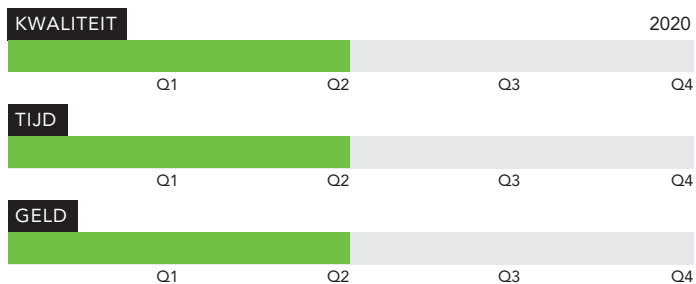
Een beproeving en impactanalyse op het identificatiemiddel eID is afgerond. Dit is een voorbeeld waarin we werken als een partner van de Rijksoverheid. Dat doen we op verschillende dossiers, waar we de behoeften van gemeenten goed kunnen inbrengen.

Het blijkt door de verschillende wensen lastig om een overheidsbrede voorziening voor luchtfoto's te realiseren. We onderzoeken of een voorziening alleen voor gemeenten een oplossing is. De ontwikkeling van een machtigingstelsel bij BZK/Logius heeft grote vertraging opgelopen.

WOZ Datacenter en Taxatiewijzer WOZ

Voor het uitvoeren van WOZ-taxaties hebben gemeenten marktinformatie nodig. Het WOZ-datacenter verzamelt ten behoeve van alle gemeenten marktinformatie en verwerkt die in landelijke taxatiewijzers. Gemeenten kunnen de taxatiewijzers en de verzamelde informatie gebruiken om taxaties uit voeren en te onderbouwen. Dat maakt hun werk efficiënter en de kwaliteit ervan wordt verhoogd, zo blijkt. Ook werkt het WOZ Datacenter als een platform voor taxateurs om kennis te delen en daarmee de kwaliteit van het WOZ-proces te vergroten.

B

Continuïteit en betrouwbaarheid

B3

Gezamenlijke inkoop

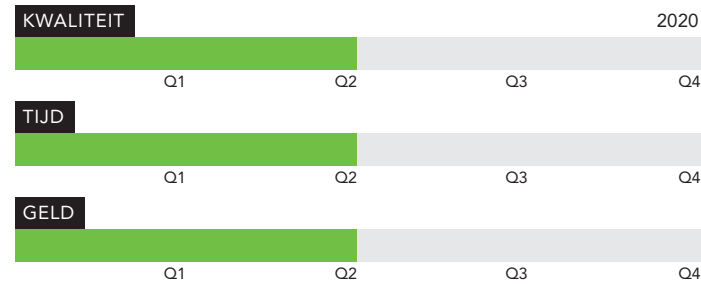
Gemeenten kunnen voor een aantal collectieve diensten terecht bij VNG Realisatie en de VNG. Zij worden daarmee ontzorgd op het vlak van inkoop en contractbeheer. Meer dan 90% van de gemeenten doet mee aan deze gezamenlijke inkoop van diverse voorzieningen, zoals dataverbindingen en licenties. Door gezamenlijk aan te besteden kunnen gemeenten meer eisen stellen en geld besparen.

Wat levert het gemeenten op:

- Kostenbesparing: voor de huidige contracten besparen gemeenten 200 miljoen over een periode van 6 jaar
- Kwaliteitsvoordelen door het collectief bundelen van kennis en de inzet van centraal contractmanagement en -beheer
- Meer kwaliteit van de ingekochte voorzieningen
- Ontzorging op het gebied van inkoop

Gezamenlijke inkoop

De aanbestedingen voor printers en end user devices leveren de geplande resultaten. Voor het 14+netnummer is een nieuw contract gesloten.

C1 Fysiek domein

De VNG ondersteunt gemeenten bij een goede voorbereiding op en invoering van de Omgevingswet. Daarnaast zet de VNG de eerste stappen om gemeenten ook in andere aspecten in het fysiek domein te ondersteunen. Bijvoorbeeld op het gebied van de energietransitie.

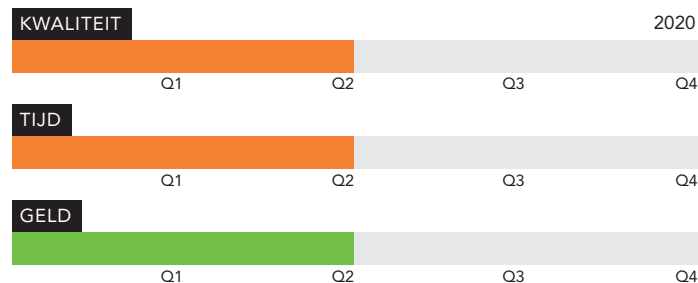
Wat levert het gemeenten op:

- Effectieve invoering van de Omgevingswet met goede dienstverlening aan inwoners
- Door collectieve aanpak minder kwetsbaarheid in de uitvoering.
- Versnelling van gebiedsontwikkeling en transitieopgaven• Verbetering van de maatschappelijke dialoog (o.a. over de Omgevingswet en het Klimaatakkoord)

Invoering Omgevingswet

Het programma Invoering Omgevingswet ontwikkelt onder andere vanuit de GGU collectieve hulpmiddelen en implementatie-ondersteuning voor en met gemeenten. Het doel is dat bij de inwerkingtreding van de wet gemeenten hun dienstverlening aan inwoners en bedrijven kunnen continueren en dat iedereen is aangesloten op een werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

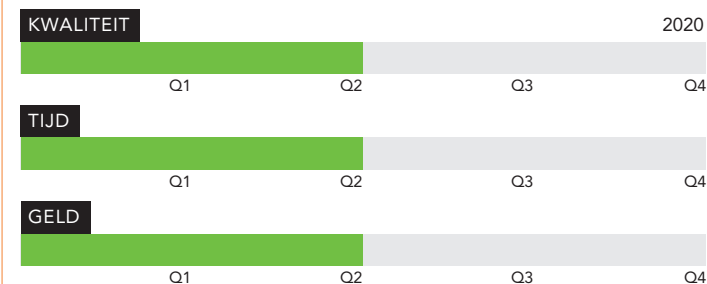
Gemeenten blijven goed aangehaakt bij de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. De in maart geplande fysieke sessies werden vanwege de coronacrisis vervangen door webinars, die door 2.000 mensen live werden bekeken.

De invoering van de wet is uitgesteld, wat betekent dat er meer tijd is om stabiele wetgeving en een goed werkend DSO te realiseren. Dat is op zich positief. Het uitstel betekent wel dat het programma langer doorloopt en daarvoor zijn extra middelen nodig. Aansluiting op het DSO is een aandachtspunt, omdat één van de drie aansluitingen (de STOP/TPOD-standaard) onvoldoende is. Daardoor kunnen gemeenten niet aansluiten op dit deel van het DSO.

Transities fysiek domein

Om gemeenten te ondersteunen bij hun opgaven in onder meer de energietransitie, klimaat en woningbouw worden vanuit de GGU diverse activiteiten ondernomen. Gemeenten worden ondersteund in het oppakken van de brede Klimaatakkoordopgaven, door expertise te bundelen en een gemeenschappelijke kennisbasis te realiseren voor complexe vraagstukken, zoals energie-infrastructuren. Ook worden ze ondersteund met datavoorzieningen die hen helpen bij deze transities.

De datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving is als demoversie beschikbaar. Hiermee kunnen gemeenten alle data gebruiken die zij nodig hebben voor het opstellen van de Transitievisie Warmte, waarmee ze de transitie naar aardgasvrije wijken vormgeven. Een online meetup over dit onderwerp trok meer dan 130 deelnemers.

C2

Sociaal domein

Na de decentralisaties ontstaan er voor gemeenten kansen om in het sociaal domein meer integraal te werken. Gemeenten willen deze kansen verkennen en benutten. Zodat zij na de transitie vol kunnen inzetten op de transformatie van het sociaal domein. Grip krijgen op de financiën in het sociaal domein is daar een onderdeel van.

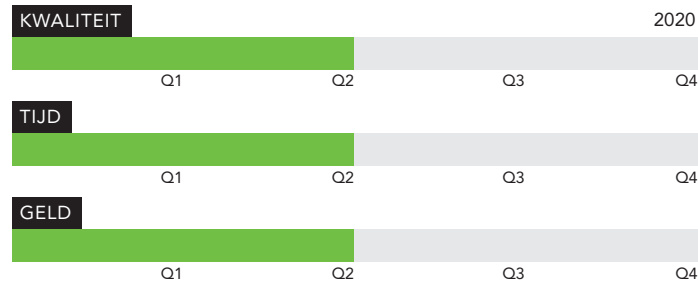
Wat levert het gemeenten op:

- Dienstverlening vanuit de leefwereld van de inwoner
- Effectievere uitvoering met minder (administratieve) lasten.
- Grip op financiële lasten
- Betere samenwerking in de keten

Grip op financiën

Gemeenten hebben te maken met oplopende tekorten in de jeugdzorg, Wmo en BUIG. Ze hebben onvoldoende grip op de uitgaven en ook niet op de instroom. De VNG ondersteunt gemeenten om meer grip te krijgen op deze financiën. Onder meer door het ontsluiten van data waarmee ze een beter overzicht krijgen en door diverse sturingsmogelijkheden te onderzoeken.

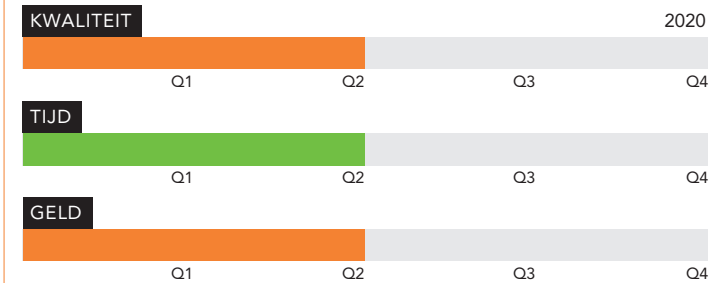
De Visitatiecommissie financiële beheerbaarheid sociaal domein, die in maart 2019 werd ingesteld, wordt voortgezet. Gemeenten blijken veel baat te hebben bij de adviezen van deze commissie, bovendien kunnen gemeenten via deze commissie invloed uitoefenen bij de Rijksoverheid.

Er kan meer voordeel voor gemeenten behaald worden als ze gezamenlijk het opdrachtgeverschap versterken en meer gestandaardiseerd inkopen.

Werk & Inkomen

Gemeenten willen in hun dienstverlening aansluiten bij de leefwereld van inwoners en inwoners zoveel mogelijk zelf de regie geven. Met als uiteindelijke doel om meer mensen aan het werk te krijgen. Hiervoor hebben gemeenten onder meer een moderne informatievoorziening nodig. Diverse projecten werken aan deze modernisering voor het domein werk en inkomen.

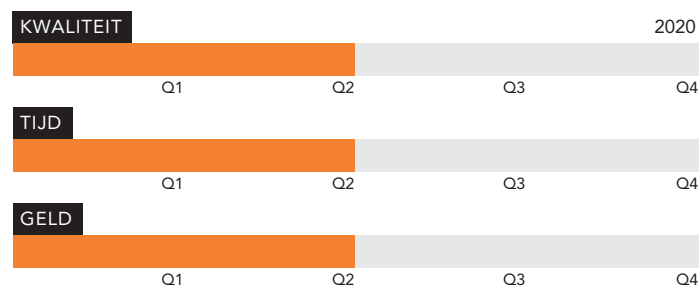
Vanuit Werk & Inkomen is in nauwe afstemming met het ministerie van SZW succesvol de ondersteuning voor de TOZO-regeling ontwikkeld. Ook zijn de architectuur en gegevensstandaard voor het werkzoekendenprofiel en de pilot Hallo Werk ontwikkeld, in samenwerking met het ministerie van SZW en het UWV.

De resultaten van de activiteiten in dit domein zijn voor gemeenten niet altijd zichtbaar. Daarom wordt de communicatie hierover op de website van VNG Realisatie verbeterd. De financiering staat op oranje omdat subsidies later dan gepland worden uitgekeerd.

Aanpak schulden

Het project Verbinden schuldendomein ondersteunt gemeenten bij de implementatie van een aantal belangrijke wetswijzigingen. Deze wijzigingen hebben grote gevolgen voor de gemeentelijke dienstverlening ten aanzien van schuldenproblematiek. Bijvoorbeeld doordat ze de uitwisseling van gegevens voor de schuldhulpverlening mogelijk maken. Ook werkt dit project aan een overzicht van lopende initiatieven op het gebied van schuldhulpverlening en verbindt het deze waar nodig.

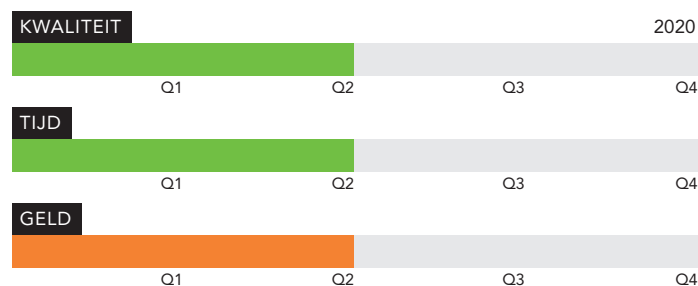

De resultaten uit de vele projecten in dit domein zijn voor gemeenten onvoldoende zichtbaar. Dat komt mede door het grote aantal projecten, zowel bij VNG Realisatie als gemeenten. Het inmiddels ingezette portfoliomanagement moet meer overzicht gaan bieden. Financiering en capaciteit is in dit project een knelpunt, omdat enerzijds subsidies niet werden toegekend en anderzijds capaciteit is ingezet op urgente projecten, zoals de ondersteuning van de TOZO-regeling.

Zorg en veiligheid

We regelen een afgestemde aanpak binnen de keten zorg en veiligheid, voor inwoners die zowel vanuit het zorg- als het veiligheidsdomein aandacht behoeven. Hiervoor bieden we handreikingen, instrumentengidsen en leergangen waarmee we gemeenten adviseren over regels en privacyvraagstukken. We verbreden de inzet van het Verbindend Landelijk OndersteuningsTeam (VLOT), zodat wij binnen het zorgdomein gemeenten integraal kunnen ondersteunen.

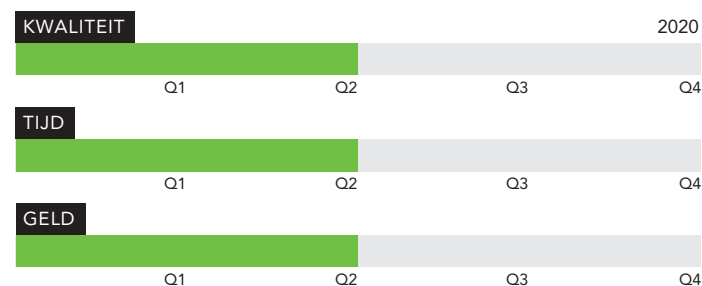
Regiopilots hebben informatiekaarten over zorg en veiligheid opgeleverd, die gemeenten inzicht geven in hoe de samenwerking op regionaal gebied vorm kan krijgen. De 8 regio-adviseurs van VLOT staan gemeenten bij op dit complexe thema. Zij leggen ook de verbinding met andere (landelijke) programma's.

De focus mag meer komen te liggen op het verbinden van de vraagstukken in de gemeentelijke uitvoering en minder op de landelijke programma's. Financieel dreigt er een knelpunt omdat de activiteiten voor de Wet verplichte GGZ ook onder deze activiteit vallen, maar niet zijn begroot.

Zorg voor de jeugd

Zorg voor de jeugd is een programma van het ministerie van VWS, waarbinnen onder meer bovenregionale afspraken worden gemaakt met aanbieders van specialistische jeugdzorg. De VNG ondersteunt gemeenten bij het samenwerken met deze bovenregionale aanbieders. Het programma maakt niet alleen bovenregionale afspraken, maar voert ook regie bij dreigende schaarste of discontinuïteit. Het faciliteert de Geschillencommissie Sociaal Domein, voor geschillen tussen gemeenten en aanbieders en tussen gemeenten onderling.

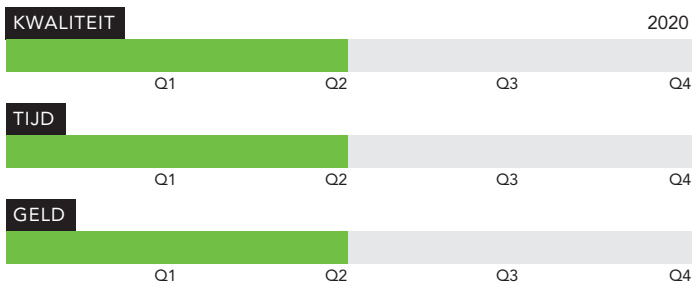
De in dit programma gemaakte regiobeelden zorgen ervoor dat er in de regio meer integraal wordt gewerkt.

Sommige gemeenten nemen geen genoegen met uitspraken van de Geschillencommissie Sociaal Domein en stappen alsnog naar de rechter. Binnen gemeenten zou hier bestuurlijk beter op gestuurd moeten worden, want de commissie is er juist om te bevorderen dat gemeenten er samen uit komen.

Landelijke Coördinatie Raamcontracten Sociaal Domein

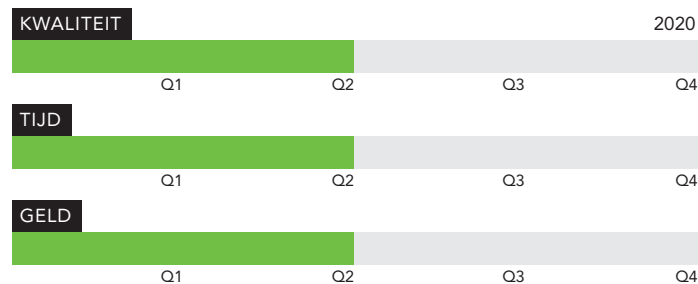
Om na de decentralisaties weinig voorkomende zorgfuncties niet te laten verdwijnen, sluit de VNG namens alle gemeenten raamovereenkomsten voor deze zorgfuncties. Contractbeheer wordt collectief verzorgd. Hierdoor kunnen gemeenten landelijke raamcontracten gebruiken voor specialistische ondersteuning.

De lopende raamovereenkomsten zijn verlengd.

Ketenbureau i-Sociaal Domein

Het Ketenbureau i-Sociaal Domein werkt samen met gemeenten en zorgaanbieders om administratieve lasten in het sociaal domein structureel terug te dringen. Onder meer door een verdere verbetering van de iStandaarden voor de berichtenuitwisseling tussen gemeenten en zorgaanbieders en de uitbreiding van dit berichtenverkeer met nieuwe stromen. Het Ketenbureau voert regie op beheer van het Gemeentelijke Gegevens Knooppunt (GGk), dat alle gemeenten gebruiken voor de gegevensuitwisseling met zorgaanbieders in het sociaal domein.

Als gevolg van de coronacrisis kan niet alle zorg en ondersteuning worden geleverd zoals is afgesproken. Zorgaanbieders en gemeenten zoeken daarom naar alternatieven om de werkzaamheden te continueren. Dit leidt tot verscheidenheid in het gebruik van het berichtenverkeer, met als gevolg extra administratieve lasten voor zorgaanbieders en risico's voor gemeenten. Om gemeenten en zorgaanbieders te ondersteunen en duidelijkheid te bieden, heeft het Ketenbureau i-Sociaal Domein drie scenario's uitgewerkt over het gebruik van het berichtenverkeer in deze bijzondere tijd. Tevens is hiervoor een community opgericht.

C3 Lokaal bestuur

Gemeenten hebben allemaal in meer of mindere mate te maken met uitvoeringsvraagstukken op het vlak van lokaal bestuur, lokale democratie, veiligheid, asiel en recht. Vanuit de GGU worden diverse activiteiten ontplooid om hen te ondersteunen bij het oplossen van deze vraagstukken.

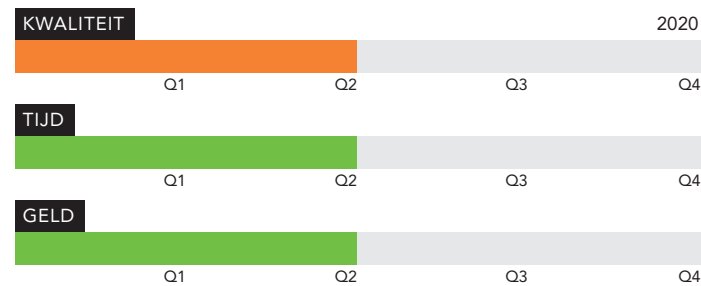
Wat levert het gemeenten op:

- Een sterke lokale democratie
- Een sterk en weerbaar lokaal bestuur

Lokale democratie en lokaal bestuur

Het versterken van de lokale democratie en de lokale bestuurlijke organisatie is een ambitie die wordt ondersteund vanuit de GGU. Hiervoor worden diverse activiteiten ondernomen, die onder meer leiden tot een instrumentarium voor de versterking van de lokale democratie. Zoals de Quick Scan Lokale Democratie, een digitale vragenlijst over participatie en bewonersinitiatieven die wordt ingevuld door de gemeenteraad, het college van B&W, de ambtelijke organisatie en inwoners.

De instrumenten die zijn ontwikkeld in het programma Democratie in Actie worden door gemeenten gewaardeerd. Zo is de Quick Scan Lokale Democratie inmiddels door 70 gemeenten gebruikt. Het programma Democratie in Actie stopt, de door dat programma ontwikkelde ondersteuning wordt door de VNG blijvend aangeboden.

De activiteiten liggen op koers, maar resultaten worden later dit jaar of volgend jaar pas zichtbaar. Zoals de ondersteuning die is ontwikkeld voor de aanpak van ondermijning.

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatieondersteuning

Voor de realisatie van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering is een ondersteunende organisatie nodig. De manier waarop de gezamenlijke producten en diensten binnen de GGU tot stand komen en uiteindelijk door alle gemeenten in gebruik kunnen worden genomen, vraagt om een integrale blik en aanpak over de diverse prioriteiten heen. Zo wordt herkenbare en effectieve gezamenlijke uitvoering mogelijk. De VNG faciliteert dit door het ophalen van vraagstukken, het organiseren van netwerken, kennisdeling en het bieden van opschalingscapaciteit. Ook de ondersteuning van de Taskforce Samen Organiseren en het College van Dienstverleningszaken valt onder deze prioriteit.

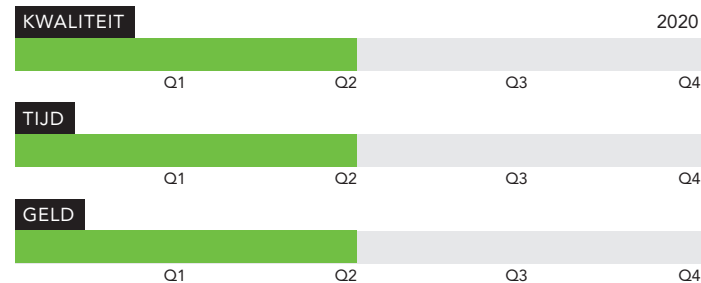
Wat levert het gemeenten op:

- Effectieve gezamenlijke uitvoering
- Wet- en regelgeving die aansluiten op de gemeentelijke uitvoeringspraktijk
- Een actieve en richtinggevende rol in de snel veranderende informatiesamenleving, geredeneerd vanuit maatschappelijke opgaven

Uitvoeringstoetsen

Het is van groot belang dat wet- en regelgeving uitvoerbaar is en blijft. Daarom doet de VNG uitvoeringstoetsen en impactanalyses, zodat de consequenties van nieuwe wet- en regelgeving voor de uitvoeringspraktijk inzichtelijk worden. Door uitvoeringsconsequenties inzichtelijk te maken kan wet- en regelgeving worden aangepast. Tegelijkertijd worden, indien nodig, handvatten voor de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving ontwikkeld.

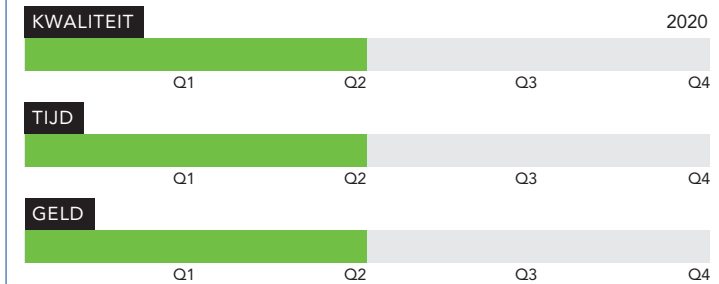
De VNG doet inmiddels impactanalyses voor alle ministeries. Er lopen op dit moment analyses op 16 dossiers, 6 zijn er afgerond. Sommige leiden tot een aanpassing van voorgenomen wetgeving. Bijvoorbeeld van de 'Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 inzake het resultaatgericht beschikken'.

De VNG zou graag nog eerder in het wetgevingstraject uitvoeringstoetsen doen, zodat de uitvoeringspraktijk van gemeenten meer leidend kan worden. Het doen van uitvoeringstoetsen is geen standaardprocedure bij nieuwe trajecten, aanleiding om ze te doen is meestal omdat beleidsmedewerkers van ministeries of de VNG erom vragen. Daardoor beslaan we niet het hele palet aan ontwikkelingen die in de vorm van wetgeving op gemeenten afkomen.

Effectieve gezamenlijke uitvoering: innovatie voor iedereen

We werken op basis van een innovatie-aanpak aan gezamenlijke maatschappelijke opgaven en vergroten de impact door de opschaling van succesvolle gemeentelijke pilots en innovaties. We bieden een platform voor innovatie en stellen schaarse expertise beschikbaar. Zoals juridische en technologische kennis en kennis over werkwijzen zoals agile werken en design thinking. Binnen ons innovatienetwerk werken we op ontwikkellocaties samen met impactcoalities om maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

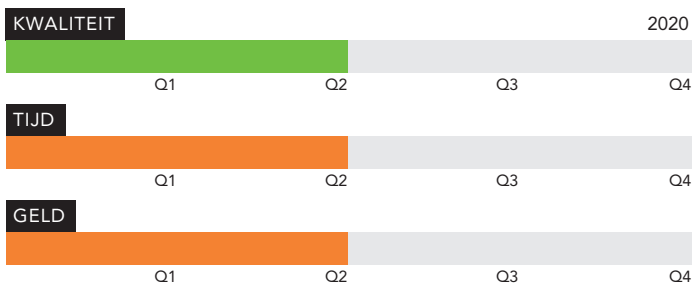
De structuren voor het succesvol kunnen opschalen van innovaties zijn gereed. Zoals het projectplan voor het Machine Learning Lab. VNG Realisatie faciliteert de doorontwikkeling van het Huishoudboekje, met als doel dat alle gemeenten deze kunnen gebruiken.

Planning en resultaten van de verschillende initiatieven kunnen scherper worden geformuleerd en er mag strakker op worden gestuurd. Er is nu een veelvoud aan initiatieven en teams die ieder voor zich goed functioneren en hun resultaten behalen, maar als we dit meer in samenhang oppakken dan vergroten we de effectiviteit voor gemeenten.

Ondersteuning samen organiseren

Om de ambities van de GGU waar te maken en het succes van samen organiseren verder aan te jagen, is een ondersteunende organisatie nodig. Deze zorgt er onder meer voor dat de juiste vraagstukken van gemeenten worden opgepakt en dat er helder wordt gecommuniceerd over de GGU. Dit vraagt om een combinatie van onder meer programma- en projectmanagement, in nauwe samenwerking en afstemming met gemeenten en betrokken partners, zoals koepelorganisaties. Voor deze organisatie wordt vanuit het GGU-fonds geld beschikbaar gesteld. Deze organisatie ondersteunt ook de Taskforce Samen Organiseren en het College van Dienstverleningszaken.

De Kadernota Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2021 is opgesteld en ter goedkeuring aan de leden van de VNG voorgelegd. Dit is een herijking van het Meerjarenprogramma en geeft aan waar gemeenten volgend jaar in de GGU op inzetten.

Het relatiemanagement wordt anders ingericht: meer generiek en vraaggericht vanuit gemeenten. Hiervoor moeten de gewenste rollen nog worden vastgesteld. Een nieuwe koers voor strategisch relatiemanagement is al wel bepaald.

